

Pleisters plakken helpt niet SP stemmen wel!

TRIBUNE

Bram Douwes

'Henk Kamp is staatsvijand
nummer één.'

Actie tegen renteverhoging

'Studenten zijn genoeg
gepakt!'

Tribune is een uitgave van de Socialistische Partij (SP) en verschijnt 11 maal per jaar

Redactie
Xander Topma (h), Rob Janssen, Bart Linszen, Tijmen Lucie, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Naïm Niebuur

Aan dit nummer werkten mee
Ruud Kuin, Nenad Mečava, Ronald van Raak, Eduard van Scheltinga, Karen Veldkamp, Peter Verschuren, Joshua Versijde

Foto omslag
Joshua Versijde

Ga voor contact met de SP en de Tribune naar www.sp.nl/contact Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de

Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-Geen-AfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

Samen Sterk

Jan en Serena zijn getrouwd met de SP en met elkaar

Belastingongelijkheid

Grote vermogens vogelvrij

Bram Douwes
Linkse mediaman
lost het op

**Lilian
Marijnissen**

‘Wij moeten bevechten
dat het straks de goede
kant op gaat’

Mieke Gusinu-Meijdam
heeft een groot hart
voor dier en mens

- 4** nieuwsfoto van de maand
- 6** actiefoto van de maand
- 8** nieuws Tweede Kamer
- 9** column
Lilian Marijnissen
- 10** kort nieuws
- 28** Toekomst voor Israël en Palestina
- 29** Red de camping
- 31** SP van toen tot nu
Internationale actie
- 32** Kakhie!

Harold Versteeg ANP

ZEELAND ZONDER BUS

Geen enkele vervoerder heeft zich gemeld om het busvervoer in Zeeland vanaf 2025 op zich te nemen. Hierdoor dreigen grote delen van het Zeeuwse busvervoer te verdwijnen. Opnieuw verschaalt een publieke dienst in een regio die toch al slecht is bedeed met voorzieningen. De oplossing voor dit fiasco is eenvoudig: stel het maatschappelijk belang voorop en start met een provinciaal vervoersbedrijf zónder winstoogmerk.

In een opiniestuk in de Provinciale Zeeuwse Courant pleiten Lilian Marijnissen en Ger van Unen (fractievoorzitter SP Zeeland) voor de oprichting van een dergelijk publiek bedrijf: 'Ons openbaar vervoer moet mensen van A naar B brengen, zo goedkoop, veilig en milieuvriendelijk mogelijk. De markt heeft laten zien dit niet te kunnen, maak het openbaar vervoer daarom weer publiek!'

Lees hier de opinie over het provinciaal vervoersbedrijf:

sp.nl/provinciaal-vervoer

25 OKTOBER 2023
DEN HAAG

ACTIELIED 'LEEN!' LUIDKEELS GEPRESENTEERD

Om aandacht te vragen voor de verhoging van de rente op studieschuld heeft SP Jongeren samen met zangeres en realityster Louisa Janssen het lied 'Leen!' opgenomen. Met deze parodie op 'Leef' van André Hazes Jr. geven ze aan dat het genoeg is geweest met het pakken van studenten, nadat eerder bleek dat de rente op studieschulden een stuk hoger wordt.

Voorzitter van SP Jongeren Bastiaan Meijer: 'Eerst werden we gebruikt als proefkonijnen bij het leenstelsel dat werd ingevoerd door VVD, D66, PvdA en GroenLinks. Nadat dit volledig mislukte kregen we nauwelijks compensatie voor alle schulden die we hebben moeten maken. En nu is dit demissionaire kabinet van plan om studenten nog harder te pakken door de rente te verhogen. Dat pikken we niet.'

Bekijk de clip hier:
jongeren.sp.nl/leen
of scan de QR-code

SUCCES: REGERING MOET CHEMOURS AANSPRAKELIJK STELLEN

Dankzij een aangenomen voorstel van de SP en de Partij voor de Dieren moet de regering Chemours aansprakelijk stellen voor de kosten van de PFAS-vervuiling die zijn veroorzaakt door het bedrijf. Bijvoorbeeld kosten voor onderzoeken en bodemvervuiling.

SP-Kamerlid Sandra Beckerman: 'Dit is een doorbraak in de aanpak van grote vervuilers. Niet langer bepalen, maar betalen. Meer stappen zijn hard nodig. Zo pleiten wij ook voor een gezondheidsonderzoek voor omwonenden, strengere milieuwetgeving, strenger toezicht en hogere boetes.'

Het aangenomen voorstel in de Tweede Kamer zorgt er nu voor dat Chemours niet alleen op gemeentelijk niveau, maar ook landelijk moet opdraaien voor de kosten die zijn gemaakt vanwege PFAS-vervuiling door het bedrijf.

Ook rijke gemeentes moeten vluchtelingen opvangen

Het was een doorn in het oog van de SP en één van de redenen waarom er onvoldoende plekken zijn voor de opvang van asielzoekers: rijke gemeentes die opvang ontlopen. De top 20 armste gemeentes vangen namelijk meer dan twee keer zoveel asielzoekers op als de top 20 rijkste. De Tweede Kamer steunde een voorstel van SP-Kamerlid Jasper van Dijk om bij de opvang van asielzoekers niet alleen te kijken naar het inwoneraantal van een stad of dorp, maar juist óók te kijken naar rijke en arme gemeentes.

'Niet meer alleen gemeentes als Hoogeveen en Heerlen, maar ook gemeentes als Blaricum en Bloemendaal moeten asielzoekers op gaan vangen. Het afwentelen van de opvang van asielzoekers op arme gemeentes moet stoppen. Dat haalt al het draagvlak voor opvang weg. Daar hebben we niks aan en is oliedom. Daarom is het goed dat de Tweede Kamer ons plan voor een eerlijke verdeling steunt', zegt Van Dijk.

Tweederde meerderheid Eerste Kamer steunt bindend correctief referendum

De Eerste Kamer heeft vóór het bindend correctief referendum gestemd. De fracties die voor stemden hebben samen een tweederde meerderheid in de Eerste Kamer, wat nodig is bij een grondwetswijziging. Een belangrijke stap om mensen meer zeggenschap te geven volgens SP-leider Lilian Marjijnissen die de initiatiefwet samen met SP-Kamerlid Nicole Temmink vorige week verdedigde in de Senaat.

Marjijnissen: 'Het vertrouwen in de politiek en overheid is laag. Daarom moeten we, in lijn met het voorstel van de staatscommissie

Remkes, mensen meer zeggenschap geven en het bindend correctief referendum invoeren. Mensen moeten een politieke noodrem krijgen, om wetten waar écht geen draagvlak voor in de samenleving is terug te kunnen sturen naar de tekentafel. Dat is vandaag een grote stap dichterbij gekomen.'

Na de aankomende Tweede Kamer verkiezingen volgende moet een tweederde meerderheid van de Tweede Kamer nog een keer voor het voorstel stemmen en daarna nogmaals de Eerste Kamer om de wet een feit te maken.

Het OV is van ons

Lilian Marijnissen bij een OV-staking in Den Haag

“Vervoersbedrijf Arriva verkocht aan de Nederlandse Staat.” Klinkt logisch toch? Nu vriend en vijand in woord afscheid hebben genomen van het neoliberalisme en de mislukte privatiseringen, laten we dan de juiste stappen nemen door zeggenschap terug te pakken van de markt. Maar helaas. Ik zou willen dat het waar was. Onlangs kwam het nieuws naar buiten dat de Amerikaanse investeringsmaatschappij I Square, Arriva heeft gekocht van het Duitse staatsbedrijf Deutsche Bahn voor een bedrag van 1,6 miljard euro. De NOS kopte: *Nieuwe eigenaar Arriva: durfinvesteerder of partner in energietransitie?* Wat denkt u?

Ons openbaar vervoer hoort niet thuis in de handen van dit soort durfkapitalisten, maar in handen van de overheid en het personeel. Zodat het belang van mensen wordt gediend en niet de winst. Waarom moet een Amerikaans investeringsbedrijf

bepalen waar onze bussen en treinen rijden, hoe duur onze kaartjes worden en hoe wordt om gegaan met ons OV-personeel?

Niet alleen in ons openbaar vervoer proberen dit soort bedrijven – die maar één doel voor ogen hebben: winst maken en de waarde vermeerderen – zich er tussen te wurmen. Onze zorg is een prooi geworden van bedrijven die niet het beste voor hebben met uw gezondheid, maar vooral met hun eigen portemonnee. Van de 4000 Nederlandse tandartspraktijken zijn er inmiddels 500 in handen van private equity. Meer dan 10% van de kinderopvanglocaties is in handen van private equity, en zo’n 60% is in handen van commerciële bedrijven.

Overal is het patroon hetzelfde: een bewuste strategie van partijen die publieke voorzieningen aan de markt laten omdat ze voor de overheid ‘te duur’ zijn. Vervolgens hollen bedrijven de voorzieningen uit, maar verhogen ze wel de prijzen. Goed voor dat bedrijf, slecht voor de mensen. Het is tijd om zaken die voor ons belangrijk zijn zoals ons openbaar vervoer, onze zorg, kinderopvang en energie weer publiek te organiseren. Met een grote SP gaat dat na 22 november vast lukken.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

Winnen doe je zo Drie Tilburgse flats krijgen grote opknapbeurt

Met ferme taal, een zwartboek vol klachten en protestborden in de hand maakten bewoners van de 144 Tilburgse flatwoningen samen met de SP eerder dit jaar aan verhuurder WonenBregburg duidelijk wat er mankeert aan hun woningen.

Met succes, blijkt nu.

Bewoners hadden te maken met scheuren in de muren, verouderde stoppenkasten, tocht in huis, niet-werkende schuiframen en verwarmingen, onduidelijkheid over de energielabels en heel veel meer. Ze tekenden het met hulp van de lokale SP-fractie op in een zwartboek voor de verhuurder.

WonenBregburg gaat nu miljoenen steken in groot onderhoud van de drie flats. Van riolering en isolatie van de galerijgevels tot verwarming, zonnepanelen en het nieuwste dubbelglas. Complimenten dus voor de bewoners en de Tilburgse SP die dit samen hebben afgedwongen.

Opinie: Klimaatrechtvaardigheid betekent radicaal andere economie

Lilian Marijnissen schreef onlangs een opiniestuk over het klimaatverhaal van de SP. Daarin schrijft ze hoe we van een individuele en oneerlijke klimaatpak naar rechtvaardige en collectieve oplossingen moeten gaan: 'Tijd van klimaatdrammen is voorbij' zei Rob Jetten van D66. Zelfs de zelfbenoemde 'klimaatdrammers' van D66 zien nu in dat dit een doodlopende weg is. Klimaat is op dit moment misschien wel de grootste veroorzaker van tweedeling in ons land. Dat vraagt om een andere aanpak.'

Lees het hele opiniestuk hier:
sp.nl/opinie-klimaatrechtvaardigheid

Volgende stap in strijd tegen Amstelveense leegstand

Al vele jaren verzet de SP zich in Amstelveen tegen de lokale leegstand. Een succes in die strijd was de totstandkoming van een verordening die onnodige leegstand moest voorkomen. Leegstaande gebouwen of woonhuizen moeten nu gemeld worden bij de gemeente. Wie dat niet doet kan een fikse boete opgelegd krijgen. Maar wet maakt nog geen praktijk en vijf jaar later gebeurt er nog te weinig en blijft handhaving uit. Daarom trok de afdeling de buurt in om met een actie nogmaals duidelijk te maken dat er flink moet worden ingegrepen zodat de leegstand verdwijnt en er woningen voor terugkomen.

In de socials

Instagram

 draganbakema • Volgen

draganbakema • Gisteravond was ik aanwezig bij het Politieke Café van de SP dat gehouden werd in Elspeet. Dankzij een zaal vol bevolgen SP'ers, kamerlid Jimmy Dijk en gespreksleidster Lieke van Rossum mocht ik wederom een prachtige avond meemaken en mede maken. Op naar de volgende avond. Kameraden Bedankt. #sp #radicaledemocratisering #opvoeding #trots

SP-icoon Peter van Zutphen gestopt als wethouder

De Heerlense SP-wethouder Peter van Zutphen (68) is na bijna 20 jaar wethouderschap gestopt. Van Zutphen was de langstzittende SP-wethouder van Nederland (2002-2004 en 2006-2023). Vanaf 1990 was hij raadslid. Op 3 juni kreeg van Zutphen tijdens het 27e SP-congres een Gouden Tomaat uitgereikt voor zijn jarenlange inzet.

Als wethouder sloopte Van Zutphen de marktwerking uit de lokale zorg en stelde daarbij samenwerking in plaats van marktwerking centraal. Zelf noemt hij energie als belangrijkste reden van zijn vertrek: 'Het wethouderschap is een mooie maar zware functie. Die voer je uit in het belang van de stad en haar mensen en daarvoor moet je elke dag alles kunnen geven. Ik wil graag stoppen voordat ik die energie niet meer kan opbrengen en zal daarom zorgen voor een goede overdracht naar een talentvolle, jonge opvolgster.' De 31-jarige Arlette Vrusch is inmiddels namens de SP geïnstalleerd als jongste wethouder ooit in Heerlen.

 Peter Kwint @peterkwint

Zo. Dat was hem dan. Een laatste poging om iets te doen voor leerlingen die zorg nodig hebben.

Zoals ik al zei. Het was me altijd een eer. En soms ook een genoegen.

En toch mooi dat mijn laatste woord van achter dit bijzondere spreekgestoelte 'Feyenoord' was.

10:21 p.m. · 25 okt. 2023 · 54,5K Weergaven

**‘Wij zijn socialisten
en dat zullen
we altijd blijven.’**

Serena Rodenburg en Jan Baas zijn al jaren drijvende krachten binnen de afdeling Zuidplas (Zuid-Holland). Serena is afdelingsvoorzitter en organiseert acties. Samen vormen ze ook de SP-fractie in de gemeenteraad. Jan: ‘We kennen elkaar door de SP en vormen een prima stel in de fractie.’ Sinds 30 juni gaan ze ook nog eens door het leven als man en vrouw.

Het is een bijzonder huwelijk, en niet alleen vanwege de politiek. Serena vertelt: 'Vijf jaar geleden was ik nog streng reformatorisch en getrouwd met mijn ex-man. Gaandeweg begon ik steeds minder te geloven en dat ging niet meer samen. Een vriendin schreef toen al op een briefje dat Jan en ik elkaars partner zouden worden.'

Jan voegt toe: 'We zijn vanaf het begin vriendschappelijk met elkaar omgegaan, maar dat het iets zou worden had ik toen niet verwacht. En nu zijn we getrouwd.'

Zonder de SP hadden ze elkaar nooit ontmoet, zegt Serena. Jan is al 30 jaar lid en Serena 12 jaar. Dan is het fijn om dezelfde basisprincipes te hebben. 'Gelijkwaardigheid, menselijke waardigheid en solidariteit zijn echt onze waarden,' stelt Jan. 'Ik ken een hele hoop liberalen waarmee je gezellig een biertje kunt drinken, maar waarmee ik bots als het over de belangrijke dingen in het leven gaat.' Serena vult aan: 'Wij zijn socialisten en dat zullen we altijd blijven.'

Ze zijn erg van het vrijwilligerswerk, ook buiten de SP. 'We hebben met de buurt een volkstuin opgericht zodat kinderen kunnen zien hoe groenten groeien,' zegt Jan. Toen een meisje uit het dorp geen rolstoel via de WMO kreeg, hebben Serena en Jan geholpen er een te regelen. Serena: 'Opkomen voor mensen, dat vinden wij belangrijk.'

Uiteraard speelde politiek een grote rol tijdens hun huwelijksfeest. De burgemeester heeft hen getrouwd en de Nestor van de Raad hield een toespraak. Volgens hem 'zit het met het horizontaal overleg binnen de SP-fractie wel goed'. Een CDA-collega uit de raad en inmiddels goede vriendin van Serena was getuige. Maar volgens Jan was het niet alleen politiek. 'We hebben ook gewoon een erg leuk feest gevierd met z'n allen.'

Het was even wennen voor de rest van de raad, maar ook voor de pasgetrouwen. Serena: 'De eerste commissievergadering na ons huwelijk was Jan de voorzitter. Hij had er, tot grote hilariteit van de zaal, drie keer voor nodig om mij met 'mevrouw Baas' aan te spreken.'

Getrouwd met elkaar en met de SP. In beide gevallen vraagt het om de nodige tijdsinvestering. Serena: 'Jan werkt 40 uur in de week en ik ben fulltime met de SP bezig. We hebben wekelijks drie tot vier avondvergaderingen in de raad.' Maar er is ook leven naast de politiek. Ze zijn fanatieke supporters van Feyenoord, gepassioneerde natuurfotografen, houden van lekker eten en drinken, en gaan er graag samen op uit. Jan: 'Het weekend is voor ons tweeën en dat houden we zo.'

‘Onze mentaliteit hoort thuis in het kabinet’

Nog even en het is 22 november. Welke kant gaat ons land op na die cruciale datum en wat is het waard dat nu ineens iedereen, van links tot rechts, lijkt te vinden dat alles anders moet? Lilian Marijnissen duidt de ‘hypes’ en ‘moves’ aan de hand van wat mensen écht bezighoudt, teistert, wat ze nodig hebben en waar ze tegenaan lopen.

Ja, je kan lullen over bestaanszekerheid en gaan zitten wachten tot de overheid misschien een keer in beweging komt. Maar je kan ook zelf je handen uit de mouwen steken en iets gaan doen. Zoals deze partijgenoot hier in Amsterdam. Zó is de SP, dát is onze mentaliteit. En die mentaliteit hoort in het kabinet thuis.’ Om urgentie en belang van haar woorden te onderstrepen beklemtoont Lilian Marijnissen stevig in haar dictie. ‘Deze partijgenoot’ is Marja Remesar en ‘hier’ is het Brinkhuis in Betondorp in Amsterdam, waar de SP-leider het initiatief Voedselkracht bezoekt.

Een half jaar geleden pas begon dat initiatief. De insteek was drieledig: voedselverspilling tegengaan, de inwoners van Betondorp dichter bij elkaar brengen en uiteraard de uitgifte van voedsel aan hen die dat nodig hebben. De inzameling van het voedsel vindt plaats bij gulle winkeliers en ondernemers; de uitgifte is op vrijdagmiddag. Een vrijdagmiddag zoals deze, een goede maand voor de Kamerverkiezingen.

INLOOP VERDRIEVOUDIGD

Om 17.00 staat er al een rij mensen waar je u tegen zegt. Omdat het buiten keihard regent is het dringen geblazen in het Brinkhuis. Marja Remesar: ‘Toen we begonnen kwamen er vijftig mensen voedselpakketten halen. Nu zitten we al op honderdvijftig.’ Over armoede en groeiende tweedeling gesproken.

Met plastic handschoentjes aan pakken vrijwilligers de spullen die de mensen kiezen in. Lilian Marijnissen is ingedeeld bij de paprika’s en de tomaatjes. Toeval natuurlijk. ‘Ik wil graag twee appels en een mandarijntje,’ zegt een goedgehumeerde mevrouw met een rollator. Het fruit wordt netjes voor haar

verpakt. Het opvallende hier: de optische diversiteit van de mensen die komen. We zien jong en oud, mensen met rollators en mensen met JBL-koptelefoons. We zien hoofdhoekjes, Nike-petjes en dreadlocks. En zelfs een Carlsberg-winterjas.

‘Bij ons geen verplichte registratie of zo,’ vertelt Marja. ‘We geven vertrouwen aan mensen en gaan ervan uit dat zij die hier komen het nodig hebben.’ Iets wat Lilian Marijnissen erg mooi vindt. Begrijpelijk, want zij loopt in de Kamer maar al te vaak tegen het tegenovergestelde aan: geïnstitutionaliseerd wantrouwen jegens de mensen. ‘In Den Haag word je doodgegooid met de mantra dat we als overheid streng moeten zijn.’ Toch zit bij de ingang mede-initiatiefnemer Raoul Wartes namen en woonplaatsen van mensen te noteren. ‘Puur voor de data-analyse,’ legt hij uit: ‘Om in beeld te brengen waar de mensen vandaan komen.’ Uit de buurt toch? ‘Nou nee, ze komen van steeds verder weg. Nu ook uit Amsterdam-Noord en Aalsmeer. En zelfs uit Utrecht. Omdat ze nergens anders terecht kunnen.’

DRIJFVEER EN VERDRIET

Kun je uittekenen wat het voor een schrikbarend groeiend aantal mensen betekent om stad en land te moeten afreizen om aan eten te komen? En dat anno 2023 in een van de rijkste landen ter wereld? Want hoe mooi en lovenswaardig Voedselkracht ook is, hoezeer het initiatief ook straalt van positivisme, optimisme en vertrouwen in mensen; het blijft beschamend dat het nodig is. Marja en Raoul kennen de verhalen die mensen vertellen; ze vormen hun drijfveer en tegelijkertijd hun verdriet. Zoals het verhaal van een oma uit de buurt die zelf nog net rond kan komen, maar niks extra’s kan betalen voor als haar kleinkind in het weekend op bezoek komt. Volgens de regeltjes

mag financieel gezien het stoplicht dan op groen staan, maar maatschappelijk staat het op vuur- en vuurrood. Optie: het kleine jongetje of meisje maar helemaal niet meer laten komen. Wat voor etiket kunnen we plakken op zo'n situatie? Wij kiezen voor het meest schrijnende: de realiteit. De realiteit voor steeds meer mensen.

Lilian Marijnissen voelt de tegenstelling maar al te goed aan: de warme solidariteit van Voedselkracht hier in Betondorp en tegelijkertijd de gitzwarte realiteit van de noodzaak ervan.

'Hoe gek het ook klinkt, maar ik vind echt dat wij alles op alles zouden moeten zetten om initiatieven als deze overbodig te maken. Toch hoor ik hier hoe hard het nodig is en daarom ben ik Marja en Raoul zo dankbaar dat ze dit willen doen. Het is ontzettend mooi dat er mensen zijn in Nederland die dit doen zolang het nodig is. Nu in verkiezingstijd ineens iedereen het heeft over bestaanszekerheid, denk ik: Wat je hier ziet, dát is dus bestaanszekerheid. Dát moeten we aanpakken! En het is geen natuurverschijnsel, want zo wordt het nu vaak gepresenteerd door andere politieke partijen. Alsof er nu ineens bestaanszekerheid is. Nee, dat is omdat zijzelf niet hebben ingegrepen! Dat is omdat ze elke keer onze voorstellen hebben weggestemd om bijvoorbeeld het minimumloon te verhogen! Terwijl ze weigeren om de gigantische winsten van bedrijven aan te pakken. Dat is geen toeval; het zijn bewuste keuzes van neoliberale partijen. Net als dat ze steeds meer dingen hebben geprivatiseerd, waardoor mensen meer individueel voor diensten zijn moeten gaan betalen in plaats van dat daar goede collectieve voorzieningen voor zijn.'

EEN PAAR CENT

Er staan nogal wat mensen te wachten die graag een selfie met de SP-leider willen maken. Vandaar dat we even gaan praten met vrijwilliger Felix de Vries die bij het fruit staat. Hij studeert voeding en diëtetiek aan de Hogeschool van Amsterdam en houdt zich bezig met het onderwerp dat hij omschrijft als 'gezond eten met weinig geld'. 'Ik kijk bijvoorbeeld naar de vraag in hoeverre Diabetes 2 speelt bij deze doelgroep.' De wetenschap houdt zich er dus ook al mee bezig. Prijzenswaardig, zeker. Maar wederom: in wezen zo triest dat het nodig is.

Minstens acht selfies verder vervolgt Lilian Marijnissen haar verhaal: 'Nog even over die bestaansonzekerheid: ik vind echt dat de SP groot moet worden om ervoor te zorgen dat al die politici die nu mooie woorden daarover spreken het niet bij verkiezingspraatjes houden. We moeten ze bij de les houden. Wij zijn het die ervoor moeten zorgen dat na 22 november het minimumloon ook echt omhoog gaat. En niet een paar cent, maar fundamenteel. En dat de huren ook echt gemaximeerd worden. Want ja, zolang je dat maar open laat... Ik bedoel; de hoogste huurstijging van de afgelopen dertig jaar is ophanden, vijf tot zes procent! En ondertussen maar kletsen over bestaanszekerheid. Mensen kunnen het nu al bijna niet meer betalen; als daar ook nog vijf, zes procent huurverhoging bovenop komt. Als SP hebben we er in de Kamer al flink tegen van leer getrokken. Maar als we groter worden kunnen we ook ervoor zorgen dat er echt iets verandert.'

Vindt ze het goed dat andere partijen zich nu ineens van hun sociale kant laten zien of overheerst vooral de ergernis?

GOUDEN ROEISPAAN

Voor hun onvermoeibare inzet kregen Marja Remesar en Raoul Wartes uit handen van Lilian Marijnissen de Gouden Roeispaan uitgereikt. Dat is een prijs die de partij toekent aan mensen die met hun initiatieven op een voorbeeldige manier tegen spreekwoordelijke de stroom in durven te roeien.

**'Bestaans-
onzekerheid
is geen
natuur-
verschijnsel'**

'Nee, ik denk dat het heel goed is dat het nu ook bij andere partijen prominent op de agenda staat. Waarbij ik het verbazingwekkend vind dat dat zo lang heeft geduurd. Dus het is goed nieuws dat ze dat nu zien. Maar het is zoals gezegd aan ons als SP om ervoor te zorgen dat het niet bij verkiezingspraat blijft. Dat is mijn grootste zorg. Want we kennen het: partijen die voor de verkiezingen mooie woorden hebben gesproken komen uiteindelijk in een kabinet met de VVD en dan komt er allemaal weer niks van terecht. En dat moeten we op 22 november zien te voorkomen.'

GARANTIEBEWIJS

Ze draait natuurlijk al een tijdje mee en heeft het nodige gezien. Word je er dan niet doodmoe van, als je steeds dat patroon ziet van mooie praatjes waar na de verkiezingen weer niks van recht komt? Die vraag valt zichtbaar niet zo goed. Fel: 'Néé! Absoluut integendeel! We hebben natuurlijk jarenlang Rutte gehad. Waarbij het me niet om de persoon gaat, maar om zijn politiek. Dat wordt nu anders. Er komen nieuwe politieke tijden. Alleen: wij moeten gaan bevechten dat het de goede kant op gaat. Want het gaat niet automatisch, zo van: poppetje wisselen en dan wordt alles anders. Nee, we zullen er echt

wat aan moeten doen. Wel merk je dat steeds meer mensen inzien dat de ongelijkheid in Nederland almaar groeit. Kijk om je heen. Aan de ene kant zitten de terrassen en de restaurants bomvol en aan de andere kant hangen ze hier vanmiddag ook met de benen buiten. Dan gaat er iets niet goed, toch? Het aantal daklozen is onder Rutte verdubbeld en tegelijkertijd worden er door beleggers enorme winsten gemaakt op onze woningen. Dat soort fundamentele ongelijkheid...terwijl er geld zat is in Nederland. Er wordt 327 miljard winst gemaakt door grote bedrijven; het hoogste bedrag ooit sinds ze het aan het tellen zijn. Wel, we kunnen er dus voor zorgen dat het eerlijker wordt verdeeld.'

Pleisters plakken, dat is waar het beleid van de kabinetten-Rutte volgen Lilian Marijnissen op neerkomt. Problemen? Pleistertje erop in plaats van fundamentele en duurzame oplossingen. 'Pleisters plakken en wegglijden. Bijvoorbeeld als onze bussen en treinen (Arriva-red.) weer worden verkocht aan een Amerikaanse investeringsmaatschappij. Dan denk ik: wat moet dat in ons openbaar vervoer?' En niet iedereen vraagt zich nog af hoe het eigenlijk ook alweer kwam dat Arriva in handen kwam van Deutsche Bahn... 'Wij wel. En wij zeggen: als je het aan een Duits staatsbedrijf overlaat, dan kun je toch ook je eigen provinciale vervoersbedrijf oprichten. Lijkt me dan toch iets logischer. Dus ja, je ziet gewoon dat de privatisering helemaal niet de belofte heeft waargemaakt dat het allemaal beter en goedkoper wordt; het is alleen maar slechter en duurder geworden. Dus ik denk: de SP als garantiebewijs voor sociale politiek spreekt veel mensen aan. Dat merk je en het is ook gewoon zo. Als de SP groot wordt en mogelijk in het kabinet komt, dan weet je zeker dat het socialer wordt dan een kabinet zonder de SP. Bovendien: mensen weten wie wij zijn en kennen onze werkmethoden. Mensen in Amsterdam weten dat er een SP-lid is dat zelf die voedselbank opricht. Dat is wat SP'ers doen. Kijk ook eens naar ons Zorgbuurthuis in Oss. Ja, we hebben kritiek op de zorg, maar we laten ook zien hoe het anders kan. Namelijk gebaseerd op een visie, met als uitgangspunt vertrouwen en dichtbij de mensen. Ik zeg: de tijd is rijp. Nu de mensen.'

STERKSTE SCHOULDERS, LICHTSTE LASTEN

De grote belastingongelijkheid

We willen goed onderwijs, goede zorg, mooie wegen en veiligheid. En dat kost natuurlijk geld. Daarom betalen we allemaal belasting om de publieke sector te kunnen bekostigen. Maar hoe eerlijk zijn die lasten verdeeld?

Draagt iedereen eigenlijk wel bij naar vermogen? Het antwoord is nee. Mensen die moeten werken voor loon, worden veel meer belast dan mensen die geld verdienen met het geld dat ze al hebben, en zelfs meer dan de bedrijven die hoge winsten boeken. Dan hebben we het nog niet eens over alle manieren van rijken en grote bedrijven om belasting te kunnen ontwijken, die gewone mensen niet hebben. Wat de rijken en het grootbedrijf niet aan belasting

betalen, moet worden opgehoest door werkende mensen.

In ons verkiezingsprogramma schrijven wij daarom: “Mensen die geld verdienen met vermogen, zoals aandeelhouders en vastgoedbeleggers, gaan we minstens even zwaar belasten als inkomen uit arbeid. Tegelijkertijd laten we met een ‘miljonairsbelasting’ ook de allerrijksten hun eerlijke deel betalen.”

Kapitaal moet net zo belast worden als arbeid. Hoe ziet dat eruit? En, niet onbelangrijk, wat levert dat op?

ZO ZIET BELASTING OP KAPITAAL GELIJK AAN ARBEID ERUIT

EN DIT LEVERT HET OP

ARBEID

De belangrijkste belasting op loon uit arbeid is de inkomstenbelasting box 1.

Tarieven

Schijf 1 tot	€ 73.032	36,97%
Schijf 2 vanaf	€ 73.032	49,50%

KAPITAAL

Kapitaal heeft verschillende belastingen, maar allemaal tegen een stuk lager tarief dan de belasting op arbeid.

- Inkomen uit groot aandelenbezit (aanmerkelijk belang). Inkomstenbelasting box 2.

Schijf 1 tot	€ 67.000	24,5%	→	36,97%	= € 5,9 miljard
Schijf 2 vanaf	€ 67.000	31%		49,50%	

- Inkomen uit sparen en beleggen. Inkomstenbelasting box 3

Tarief: ~~32%~~ → 36,97% = € 4,9 miljard

- Vennootschapsbelasting, oftewel winstbelasting

Tarieven:

Belastbaar bedrag		Tarief	
Tarief 1 t/m	€ 200.000	19,0%	→
Tarief 2 meer dan	€ 200.000	25,8%	→

Tarief 3 meer dan € 1 miljoen → 49,50%

€ 29,7 miljard

Bron: Om de opbrengsten voor belastingverhogingen voor inkomstenbelasting box 2 en 3 te berekenen is gebruik gemaakt van cijfers van het Ministerie van Financiën. Het ministerie heeft Ombuigingslijst 2023 gepubliceerd waarin voor elke belasting is uitgezocht wat een verhoging per procentpunt oplevert. De opbrengsten van verhoging van de vennootschapsbelasting heeft het MvF bekend-gemaakt na vragen van de SP.

€ -38,0 miljard

het vermogen van de 10% armste
Nederlandse huishoudens

€ 1.217,2 miljard

het vermogen van de 10% rijkste
Nederlandse huishoudens

Opbrengst vermogensbelasting:

INVOEREN VERMOGENSBELASTING

€ 18,0 miljard

BIJDRAGEN NAAR VERMOGEN

Als het lukt om de tarieven van de vorige pagina's werkelijkheid te laten worden, dan wordt inkomen uit kapitaal even zwaar belast inkomen uit arbeid. Maar dat doet nog niets aan de enorme vermogensongelijkheid in Nederland. Daar is een daadwerkelijke vermogensbelasting voor nodig. Noem het een miljonairsbelasting.

€1.217.200.000.000, dat is het vermogen van de 10% rijkste Nederlandse huishoudens. -€38.000.000.000, dat is het vermogen van de 10% armste Nederlandse huishoudens. Sinds 2001 bestaat er geen landelijke vermogensbelasting meer in Nederland. Alleen het inkomen uit iemands vermogen wordt belast, onder andere met de vermogensrendementsheffing, het vermogen op zichzelf niet.

Wat nog het meest in de buurt komt van een werkelijke vermogensbelasting is de onroerendzaakbelasting (ozb). Die belasting wordt per gemeente vastgesteld en geheven op het bezit van huizen.

HET GROOTSTE PROBLEEM VAN ONZE TIJD: VERMOGENS-ONGELIJKHEID

Het is geen kwestie van misgunnen om in rijkdom te leven. Het probleem is dat extreme rijkdom aan de ene kant van de medaille, bittere armoede aan de andere kant betekent. Wat de een heeft, kan de ander niet hebben. Wil je de bestaanszekerheid van mensen verbeteren en dus onder andere armoede opheffen, dan volstaat het plakken van pleisters met armoederegelingen niet. Om bestaanszekerheid te bereiken is herverdeling van welvaart nodig.

HOE HOOG MOET HET ZIJN?

Het is dus de hoogste tijd dat de rijksten naar vermogen gaan bijdragen. Dat kan door een vermogensbelasting in te voeren, noem het de miljonairsbelasting. Maar hoe hoog moet die zijn?

Het eigen huis wordt al belast met de ozb, daarom laten we de eigen huizen buiten beschouwing. Dan hebben de 10% rijksten €848 miljard in 2021, volgens het CBS. Het vermogen van deze groep groeit in de laatste vijf jaar met gemiddeld 5% per jaar. Dus vorig jaar kregen zij er ongeveer €45 miljard bij. Dat is het bedrag dat je minimaal met een belasting bij de rijksten moet ophalen om de groei van vermogensongelijkheid te stoppen.

Het meest vergaande wetsvoorstel dat er op dit moment is voor een vermogensbelasting is van de SP, samen met PvdA en GroenLinks. Dit voorstel is een progressieve vermogensbelasting. Waarbij eenpersoonshuishoudens een vrijstelling tot €100.000 krijgen en paren tot €200.000.

TARIEVEN VERMOGENSBELASTING

1 < € 100.000 of < € 200.000 0%

2 tot € 500.000 1%

3 tot € 1 miljoen 2%

4 tot € 5 miljoen 4%

5 > € 5 miljoen 5%

Uit onze berekeningen op basis van de CBS-vermogensstatistieken schatten wij de opbrengst op €18 miljard.

KANS VOOR INVOERING MILJONAIRSBELASTING

In december 2021 heeft de Hoge Raad rigoureuus een einde gemaakt aan de sinds 2001 geldende belasting op het 'fictieve' rendement van het vermogen, de zogenoemde rendementsheffing. Deze heffing betekent eenvoudig gezegd, dat niet de werkelijke verdiensten uit het vermogen worden belast, maar wat er gemiddeld mee wordt verdiend. En dat gemiddelde rendement is vastgesteld op 4%, waarover 32% belasting werd geheven.

De Hoge Raad stelt dat 'inkomstenbelasting een heffing moet zijn naar draagkracht, die voortvloeit uit daadwerkelijk genoten inkomen, en niet een fictief inkomen'. De SP was nooit voorstander van de invoering van de rendementsheffing. Jan Marijnissen schreef op 2 oktober

1999 al: 'Het is onrechtvaardig dat inkomsten uit arbeid zwaarder belast blijven (maximaal 52%) dan inkomsten uit vermogen (maximaal 30%). Daarnaast levert sparen op de bank nu bijlange na geen 4% rente op, terwijl op aandelen jaar in jaar uit ruim 10% rendement wordt behaald. Hierdoor word je aangespoord risicovoller met geld om te gaan.'

Zoals wel vaker worden onze analyses later gemeengoed. De SP stelt al enkele jaren voor om een miljonairsbelasting (vermogensbelasting) in te voeren. Professor internationaal en Europees belastingrecht, Philippe Albert, bepleit nu, rekening houdend met de uitspraak van de Hoge Raad, een vermogenstaks. 'Voor zo een heffing op de omvang van het vermogen zijn geen ficties nodig.'

De urgentie om de grote vermogens aan te

pakken, vinden we nu zelfs in een zeer belangrijk overheidsrapport (juli 2022 IBO Vermogensverdeling; IBO staat voor Interdepartementaal Beleidsonderzoek over grote urgente problemen). Het rapport constateert dat, de vermogensongelijkheid steeds groter wordt, en dat is slecht voor de economie en de democratie:

'Vermogensconcentratie leidt tot onderconsumptie, onderinvesteringen en marktmacht en uiteindelijk tot minder economische groei. Slechts private belangen worden verrijkt, die niet per se bijdragen aan het maatschappelijk belang. Het kan tevens leiden tot een onevenredige invloed van deze groep op de publieke opinie en politieke besluitvorming.'

Eind vorige maand werd in het rapport van de EU Tax Observatory gepleit voor een mondiale

miljardairsbelasting van 2 procent. 'Het aanpakken van de rijksten is essentieel om uitgaven als armoedebestrijding, zorg en onderwijs te bekostigen, maar ook omdat mensen alleen bereid zijn belasting te betalen als iedereen zijn steentje bijdraagt naar vermogen.' Een belangrijke constatering, want, zoals Piketty al vaststelde: als we niet ingrijpen groeit het vermogen van de rijksten, harder dan het nationaal inkomen. Dit is het moment om daar een einde aan te maken.

Zoals Jan Marijnissen in 1999 schreef: 'Door de schrijnende tweedeling tussen private rijkdom voor sommigen en publieke armoede voor allen, lijkt mij dit niet alleen een rechtvaardiger voorstel maar ook een goed begin van de sociale wederopbouw.'

**Kapitaal gelijk belasten
aan arbeid = € 29,7 miljard**

**Bijdragen naar vermogen
met miljonairsbelasting = € 18,0 miljard +**

extra opbrengsten

€ 47,7 miljard

KAPITAALVLUCHT

“Maar dan verstoppen alle rijken hun vermogen in een ander land!” Dat is het eerste wat elke VVD'er zegt bij het horen van het woord vermogensbelasting. Kan dat wel zo makkelijk? Daarvoor kijken we eerst naar de samenstelling van hun vermogen. 64% van het bezit van de superrijken bestaat uit aandelen en aanmerkelijk belang. Dat is het bezit van een bedrijf voor minimaal 5%. Die aandelen sluis je niet zomaar even weg en het is onwaarschijnlijk dat de superrijken opeens hun bedrijfsbezit gaan opgeven om een beetje belasting te ontduiken. Ze ontvangen de waarde van de aandelen dan namelijk ook niet meer. Dat bestaat 15% nog uit de waarde van onroerend goed, buiten hun eigen huis. Die huizen breng je ook niet zomaar naar de Kaaimaneilanden. Vervolgens komen we bij 7% ondernemingsvermogen, waarvoor ook geldt dat het lastig weg te sluisen is. Wat wel makkelijk op de Kaaimaneilanden te stallen is, zijn de banktegoeden. Dat is slechts 17% van het vermogen van de superrijken. 6% zijn overige bezittingen, we gaan ervan uit dat ook die makkelijk weg te sluisen zijn.

Dan kom je uit op 23% van het vermogen dat makkelijk op de Kaaimaneilanden verstopt kan worden. Voor 77% van het vermogen wordt dat een heel stuk lastiger en is het onwaarschijnlijk dat dit bezit het land zomaar verlaat. Dan blijft emigreren als optie over, maar ook dat is in het verleden minder populair gebleken onder de superrijken dan zij in hun dreigementen deden voorkomen.

PLEISTERS ERAF

Door kapitaal een stuk lager te belasten dan arbeid laten we €29,7 miljard liggen. Door vermogen niet eerlijk te belasten laten we €18 miljard liggen. Dat is samen €47,7 miljard. Dan zijn alle aftrekposten en vrijstellingen nog niet eens afgeschaft. Zelfs als de opbrengst wat lager uitvalt, kunnen nog steeds alle SP-plannen ruimschoots betaald worden.

Bestaanszekerheid verbeter je niet met pleisters plakken door een paar armoederegelingen. Voor echte bestaanszekerheid is herverdeling nodig. Armoede en extreme rijkdom van enkelen zijn twee kanten van dezelfde medaille. Nederland is een van de rijkste landen in geschiedenis van de gehele mensheid. We kunnen het ons niet veroorloven om de rijken en grote bedrijven zich alle welvaart toe te laten eigenen. 22 november is de dag waarop we de pleister eraf kunnen trekken.

- **Vermogen armste 10%**
€ -38 miljard Bron: CBS
- **Brutowinst 2022, financiële en niet-financiële bedrijven**
€ 391,3 miljard Bron: CBS
- **Rijksbegroting 2024**
€ 433,6 miljard Bron: Rijksbegroting
- **Bruto binnenlands product (BBP) 2023**
€ 1028,4 miljard Bron: CPB MEV 2024
- **Vermogen rijkste 10% Nederlanders**
€ 1217,2 miljard Bron: CPB en berekeningen WBSF

BIJDRAGEN NAAR VERMOGEN IN DE GESCHIEDENIS

In discussies over het belasten van vermogen lijkt het soms alsof een vermogensbelasting compleet nieuw voor ons is. We hebben sinds de oprichting van het Koninkrijk der Nederlanden in 1813 langer wel dan niet een vermogensbelasting gehad. Maar liefst 108 jaar had Nederland een volwaardige vermogensbelasting tot deze in 2001 werd afgeschaft.

We weten dat nog langer geleden het vermogen ook al werd belast. 400 jaar geleden was er geen betrouwbare methode om te bepalen wat iemands vermogen was. Daarom werden kenmerken van een groot vermogen belast. Zo werd vanaf 1606 een 'haardstedenbelasting' ingevoerd; het hebben van een haard of schoorsteen was een teken van een zeker vermogen en werd om die reden belast. In 1812 werd een zogenaamde deuren- en vensterbelasting ingevoerd. Hoe meer ramen en deuren je had, hoe hoger de belasting die je betaalde. Dit zijn in feite primitieve vermogensbelastingen. Het duurde tot 1893 voordat de eerste vermogensbelasting werd ingevoerd op basis van iemands werkelijke vermogen.

Natuurlijk kwam dat niet met 'goede wil' zomaar uit de lucht vallen. Het gebeurde in een periode van grote onrust, waar vakbeweging en socialisten samen streden voor algemeen kiesrecht en betere omstandigheden voor de arbeiders. Onder de liberalen ontstond daardoor een beweging, die zich sterk maakte voor de zogenoemde 'sociale kwestie'. Zij eiste onder andere algemeen kiesrecht, arbeids- en sociale wetten en belasting naar draagkracht. Angst voor sociale onrust was hun grote drijfveer, maar bij hen speelden ook liberaal ethische overwegingen. In 1891 verkregen deze liberalen met 53 zetels de absolute meerderheid van de 100 zetels in het parlement.

Het liberale kabinet dat volgde had twee prioriteiten: het algemeen kiesrecht invoeren en een eerlijker belastingsysteem. Ze begonnen met het belastingsysteem. Een van de eerste voorstellen van Nicolaas Pierson, Minister van Financiën, was de invoering van een vermogensbelasting. Met het motief 'omwille van de billijkheid' loodste hij deze wet met succes door het parlement. De waarde van het vermogen zelf was bepalend; de eigen woning werd ook tot het vermogen gerekend. Men ging er daarbij vanuit dat er 4% rendement werd gemaakt op het vermogen. Het tarief lag hoger dan de belasting op beroep (arbeid). Vanaf 1914 werd het vermogen zelf belast. Toen de vermogensbelasting in 2001 werd afgeschaft, was deze in de jaren daarvoor al verlaagd tot een luttele 0,7%.

WIE ZIJN TOCH DIE MENSEN?

Ongeveer 74.000 Nederlanders behoren tot de 1% rijkste. Zij bezitten samen ruim €500 miljard. Wie zijn deze mensen en wat hebben ze gedaan voor dit vermogen?

€ 12,8 miljard

De rijkste Nederlander is Charlene Carvalho-Heineken. Haar vermogen wordt geschat op €12,8 miljard. Zij heeft hiervoor niet veel hoeven doen, ze heeft het namelijk geërfd.

€ 5,6 miljard

Hoog in de top tien vinden we Frits Goldschmeding, eigenaar van Randstad. Hij heeft zijn vermogen niet geërfd, maar is rijk geworden met het verhuren van uitzendkrachten. Zijn vermogen wordt geschat op

€ 5,6 miljard. Om te voorkomen dat de staat straks wat krijgt aan erfbelasting, heeft hij zijn vermogen ondergebracht bij een foundation waar een voormalig CDA-minister over waakt.

€ 1,2 miljard

Johan Kaemingk, optiehandelaar, geschat vermogen 1,2 miljard, stortte 50.000 euro in de CDA-kas.

€ 410 miljoen

René Moos, geschat vermogen 410 miljoen, ceo van Basic-Fit en nummer

122 in de Quote 500, doneerde recent 100.000 euro aan de VVD.

€ 160 miljoen

Ernst Nijkerk, nummer 354 in de Quote 500, en geschat vermogen van 160 miljoen, maakt 75.000 euro over naar de VVD.

Familie De Heus, eigenaar van Royal De Heus veevoedergigant, volgens Quote de vijfde rijkste familie van het land, en Jan Anker, ceo van Royal A-ware, met 120 miljoen ook in de Quote 500, financierde de boeren acties.

Bram Douwes

‘Invloed uitoefenen voor de goede zaak, dat is mijn taak’

“Bram Douwes, linkse anchorman”, prijkt bovenaan zijn website. De geboren Groninger is een uitgesproken presentator en interviewer. Met duidelijke opvattingen over rechtse partijen, Henk Kamp en links zijn, zijn er redenen genoeg om hem te spreken.

Douwes stelt voor om elkaar te ontmoeten in Huis de Beurs aan de Vismarkt. In 1885 werd daar de Groninger afdeling van de Sociaal-Democratische Bond van Domela Nieuwenhuis opgericht. ‘Het klassieke socialistische hart van Groningen’, stuurt Douwes. Een plakkaat aan de buitenkant van het pand herinnert aan deze gebeurtenis.

Samen met Wilbert van de Kamp is Douwes presenteert de podcast *De Linkse Mannen Lossen Het Op*. Een podcast waarin verdacht veel SP’ers langskomen; naast Peter Kwint waren ook Sandra Beckerman en Nicole Temmink onlangs te gast. Renske Leijten schoof aan bij een speciale uitzending vanaf festival Noorderzon. Toeval? ‘In de naam van onze podcast staat dat we dingen willen oplossen. Rechtse partijen zijn niet uitgesloten van deelname maar het is wel waar dat het bij hen vaak niet over oplossingen gaat. Dan kom je toch uit bij de politieke hoek die zich afvraagt hoe je echte problemen van mensen kan verhelpen. Dus helemaal toevallig is het niet dat er regelmatig SP’ers aan bod komen.’

In de podcast gaat het over allerlei maatschappelijke thema’s. De rode draad is volgens Douwes wat die verschillende onderwerpen betekenen voor de levens van mensen: ‘Het is een onderwerp voor ons als er problemen zijn waarbij

mensen zelf met een oplossing komen of als wij zelf het idee hebben dat iets opgelost zou kunnen worden. Wat er nu in Israël gebeurt behandelen we bijvoorbeeld niet, omdat wij dat niet kunnen oplossen. Over studiefinanciering zegt Peter Kwint letterlijk dat het ook anders kan. Daar slaan wij dan op aan. Het moet gaan over een soort idee waarbij iets een bepaalde kant op beweegt, het eigenlijk wel anders zou kunnen maar dat het pad om dat te kunnen doen nu wordt afgesloten. En wij willen dan kijken hoe dat juist wel kan en of dat idee van de persoon in kwestie dan ook de oplossing is.’

NIEUWSGIERIGHEID

Hoewel het hoofddoel is om mensen met goede ideeën een podium te geven en een goed gesprek te voeren, geeft Douwes eerlijk toe dat de podcast voor hem een manier is om de vragen die hij zelf heeft beantwoord te krijgen: ‘Het correctief bindend referendum van Nicole Temmink is een goed voorbeeld. Het is vaker over referenda gegaan en mensen hebben dan meteen ook weer hele grote bezwaren. Zelf ben ik dan ook weer niet zo heel goed ingevoerd. Wij zien dan dat de SP vindt dat ze een oplossing voor een deel van de problemen heeft. Dat zou zo kunnen zijn, ik weet het niet. Leg het dus maar uit. Welk >

Bram Douwes

6 maart 1984,
Groningen

Studeerde letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen

Werkte voor RTV Noord, Dagblad van het Noorden en Cultureel studentencentrum Usva

Presenteert en maakt voor omroep PowNed

Podcastpresentator bij *De Linkse Mannen Lossen Het Op* en *De Slimste Podcast*

‘In de basis functioneert ons systeem niet’

probleem lost het dan op? Dus eigenlijk gaat het ook om mijn eigen nieuwsgierigheid.’

Die nieuwsgierigheid zat er al vroeg in bij Douwes: op zijn tiende las hij volgens zijn ouders al dagelijks de ochtendkrant. De verkiezingen in de jaren 90 volgde hij op de voet door toespraken van Wim Kok en Frits Bolkestein te kijken. Hij mocht voor het eerst stemmen in de jaren dat de aanslagen op de Twin Towers plaatsvonden en Pim Fortuyn en Theo van Gogh werden vermoord. ‘Dan word je er wel echt met je haren bijgetrokken. Je wordt gedwongen om een politiek standpunt in te nemen en te bepalen hoe je je tot de wereld verhoudt.’

Gek genoeg was de zelfverklaarde Linkse Man niet altijd zo links: ‘Ik zat op het gymnasium en de eerste keer dat ik mocht stemmen, op mijn achttiende, heb ik VVD gestemd. Je wist niet beter, toch? Ik dacht dat hoort erbij. Die partij komt op voor liberalisme, wat is daar mis mee? Dat was ook in een tijd dat de PvdA heel groot was en het hip was om je daar tegen af te zetten. Ik ben wel echt met de jaren linkser en linkser geworden. Je hoort wel eens zeggen dat wie jong is links stemt en als je ouder bent dat steeds rechtser wordt. Ik wil dat graag omdraaien.’

STAATSVJAND NUMMER ÉÉN

Volgens Douwes is die verschuiving begonnen toen hij ging studeren, waarbij zijn blik werd verbreed. Wat ook zal hebben meegespeeld is zijn betrokkenheid bij de aardbevingsschade in Groningen en de afhandeling daarvan: ‘Ik heb voor RTV Noord gewerkt en daar ontzettend veel gemaakt over de situatie in Groningen. Dat was in de tijd dat staatsvijand nummer één, Henk Kamp, nog minister was. Dat was echt verschrikkelijk. Toen was er nog geen enkele regeling en de gaswinning was nog niet stopgezet. Het ging alleen nog om het feit dat het kabinet sorry zou moeten zeggen tegen de Groningers. Maar zelfs dat kregen we destijds niet voor elkaar. Vanuit je werk maak je je dan natuurlijk ontzettend boos omdat je niet kan begrijpen waarom dat zo gebeurt.’

Die betrokkenheid bij het onderwerp begint voor Douwes ook bij zijn ouderlijk huis: zijn vader en moeder hadden breuklijnen in hun woning en zijn vader was één van de mensen die vorig jaar lang in de rij moesten staan voor het compensatiegeld waar hij simpelweg recht op had. Douwes verbaast zich dan ook over de manier hoe de overheid met

burgers omgaat: ‘Het is waar dat het nu wel veel beter loopt met de afhandeling van de schade dankzij Sandra Beckerman en enkele van haar collega’s, maar in de basis functioneert ons systeem niet. Het is vergeten dat de overheid er is voor de burgers. Wat doet een ambtenaar? Waarom werk je voor de belastingdienst? Wat is je functie? Mensen weten dat niet meer.’

Douwes: ‘Als je het niet meemaakt dan zie je het niet en dan stem je heel makkelijk weer VVD. Maar maak het mee, ga toeslagenouders interviewen en je ziet dat er een heel groot probleem is. Dat is alleen maar recht te trekken met een nieuwe visie en nieuw beleid, met een links beleid. De oplossing is dus niet om maar gewoon een zak geld te geven. De oplossing is dat je helemaal opnieuw begint te kijken naar voor wie de overheid er nou eigenlijk is en hoe we dan het systeem moeten aanpassen zodat het weer werkt voor mensen. Als je dat niet doet dan gebeurt het de volgende keer gewoon weer.’

NORMALE LEVENSHOUDING

In de wereld van Douwes is het eigenlijk maar raar dat niet iedereen op een linkse partij stemt: ‘Als je sociaaldemocraat bent, of socialistisch, dan kom je er toch al snel op uit dat mensen je als heel links gaan beschouwen. Terwijl ik denk: het zijn toch hele normale oplossingen voor mensen? Je wil toch de mensen vooruit helpen? Waarom zou je in godsnaam voor bedrijven of andere dingen kiezen? In die zin denk ik dat je door de tijdsgeest ook al snel als heel links wordt gezien, terwijl ik het gewoon zie als een hele normale levenshouding.’

Het is een houding die te verklaren is aan de hand van zijn familiegeschiedenis: ‘Ik ben de eerste die is gaan studeren in mijn hele familie. Mensen claimen graag dat ze uit een arbeidersgezin komen, bij mij is dat echt zo. De ouders van mijn vader zijn opgegroeid in de achterwijken van Groningen. Gezinnen met zeven kinderen, slechte hygiëne. Dus ergens zit dat toch wel in mij. Ik ben het zelf helemaal niet meer maar ik weet wel hoe het is en dat vind ik echt fijn. Ik merk het bijvoorbeeld als er iets gebeurt wat me niet zint, of wanneer ik het idee heb dat ik met mensen praat die helemaal geen benul hebben van hoe het is om iets voor je bestaanszekerheid te moeten doen. Bij mijn opa en oma was dat natuurlijk helemaal geen vanzelfsprekendheid want die hebben er gewoon echt voor moeten vechten.’

Douwes: ‘Ik denk dat heel veel mensen denken dat hun eigen inbreng de belangrijkste factor is geweest voor de plek waar ze nu zijn. Ik geloof daar helemaal niet in. Mijn ouders zijn heel belangrijk geweest want die hebben mij naar een goede school gestuurd, die hebben alles voor mij betaald en hebben hard gewerkt om dat mogelijk te maken. Als jij door de plek waar je bent geboren dat geluk niet hebt gehad dan kom je minder ver in het leven. Dan vind ik dat de overheid en de politiek er voor jou moet zijn om ervoor te zorgen dat in ieder geval die basis op orde is. Daar is de SP heel erg goed in.’

‘Het doet mij gewoon pijn dat een groep mensen minder aangesloten is bij het mooie rijke leven in Nederland’

HET MOOIE RIJKE LEVEN

Dit viel Douwes ook op toen hij Lilian Marijnissen in Groningen interviewde over haar boek: ‘De SP kan als geen andere partij toch mensen raken om daar naartoe te komen. Mensen waarvan anderen denken dat ze toch niet meer gaan stemmen. Het doet mij gewoon pijn dat die groep mensen minder aangesloten is bij het mooie rijke leven in Nederland. En dat die ook symbool staan voor die hele groep die ook niet naar zo’n avond komt of zelfs niet gaat stemmen.’

Deze constatering en het besef dat hij het zelf erg heeft getroffen, maakt dat Douwes zichzelf een opdracht heeft gegeven: ‘Ik heb een enorm geprivilegieerd leven. Vanuit de visie van Joris Luyendijk scoor ik zes van de zeven vinkjes. Ik heb een goed inkomen, een gigantisch netwerk, een mooi gezin en een huis in mijn bezit. Fantastisch. Als ik dan al ga zitten somberen... Kom op zeg! Aan mij is het dan toch de taak om dat kleine beetje wat ik kan doen ook te doen. Ik stuur politici en collega’s in de media dan appjes met de vraag of we rond een onderwerp niet een avond moeten organiseren. Of ik vraag of ze er wel aan denken om aandacht te geven aan een onderwerp, of dat ze nog een keer naar Groningen komen. Invloed uitoefenen voor de goede zaak, dat is mijn taak.’

Na de gruwelijke daden van Hamas zien we dat het Israëlische leger nu een bloedbad in Gaza aanricht. Dit geweld moet zo snel mogelijk stoppen. Er moet gewerkt worden aan een structurele oplossing van het conflict in Israël/Palestina. Erkenning van een onafhankelijke Palestijnse staat hoort daarbij, zegt SP-Kamerlid **Jasper van Dijk**.

Stop het geweld en erken een Palestijnse staat

regering gaf als reactie op de terreur door Hamas direct 'onvoorwaardelijke steun' aan Israël. Die opstelling roept met de dag meer vragen op. Want de inzet van het Israëlische leger is lang niet altijd in lijn met het internationaal recht. Dat stelt bijvoorbeeld dat burgerslachtoffers zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Ook het collectief straffen van een bevolking is niet toegestaan. Twee zaken waar het Israëlische leger zich schuldig aan maakt.

Wat is nu de situatie in Gaza?

Meer dan twee miljoen mensen lopen daar nu groot gevaar om geraakt te worden door bombardementen. We zien dagelijks de beelden van kapotgeschoten woonwijken met veel doden, wanhopige mensen en bange kinderen. Door de blokkade van Gaza wordt slechts mondjesmaat hulp toegelaten. Primaire levensbehoeften als elektriciteit, water en medicijnen komen nauwelijks binnen en dit zorgt voor een humanitair drama.

Cruciaal is dat er nu een duurzaam staakt-het-vuren komt en dat er een eind komt aan het bloedvergieten. Dat de Palestijnen die niets met Hamas te maken hebben, de kans krijgen om in veiligheid te komen. Dat hulpgoederen worden toegelaten. De Nederlandse regering moet zich hier veel duidelijker en steviger voor inzetten.

Er worden nu op grote schaal oorlogsmisdaden gepleegd. Nederland heeft altijd de mond vol van de bestrijding daarvan, Den Haag is niet voor niets de stad van Vrede en Recht. De regering zou dus ook nu – zoals het altijd doet – moeten pleiten voor onafhankelijk onderzoek naar oorlogsmisdaden..

Hoe stoppen we deze gewelds-spiraal?

We moeten kijken naar een structurele oplossing. Wat ons betreft is dat nu de erkenning van een Palestijnse staat, die automatisch voortvloeit uit een tweestaten-oplossing. Hierbij moeten de grenzen van voor 1967 zoveel mogelijk worden gevolgd, in overeenstemming met internationaal recht. Een Palestijnse staat moet dan een plek krijgen in de Gazastrook, de Westoever en Oost-Jeruzalem. Nederland kan dit doen, aangezien onze Grondwet van ons vraagt om de internationale rechtsorde te bevorderen.

Hoewel dit gevoelsmatig mogelijk verder weg voelt dan ooit, is het waarschijnlijk de meest kansrijke route om vrede dichterbij te brengen en de voedingsbodem voor nog meer terreur te verkleinen. Want zowel de inwoners van Israël als de Palestijnen hebben recht op een veilige leefomgeving zonder geweld.

Hoe kunnen we dat realiseren?

Een van de hoofdoorzaken van de voortdurende crisis in het Midden-Oosten is de structurele onbalans tussen Israël en Palestina. Beide landen worden door een meerderheid van VN-lidstaten erkend, maar Israël bezet een groot deel van Palestina, maakt zich schuldig aan illegale nederzettingen en is heer en meester over de Palestijnse grenzen. Dat maakt dat het ene land de facto de baas is over het andere land en zorgt voor een structurele onbalans in de regio en een situatie van totale uitzichtloosheid van het Palestijnse volk. Wat helaas zorgt voor vruchtbare grond voor extremisme. Voorwaarde voor een eigen staat voor Palestina is wederzijdse erkenning van het bestaansrecht. Israël moet Palestina erkennen, Palestina moet Israël erkennen.

Israël moet worden opgeroepen de volgens de VN illegale bezetting van Palestina te stoppen. De Palestijnse overheid heeft dan de bevoegdheid en de mogelijkheid de rechtsorde te herstellen. Een onafhankelijk Palestina heeft recht op volledige erkenning van nationale soevereiniteit en territoriale integriteit. Om die integriteit binnenlands ook waar te maken, zal Palestina zo spoedig mogelijk vrije parlementsverkiezingen moeten houden. Wat ons betreft is dit de enige manier om toekomstig bloedvergieten te stoppen, daarom doen we dit voorstel ook in de Tweede Kamer.

Hoe kijk je terug op de afgelopen weken?

De walgelijke aanslagen en moordpartijen van Hamas op onschuldige burgers moeten keihard veroordeeld worden, ze kennen geen enkele rechtvaardiging. De gegijzelde Israëliërs moeten onmiddellijk worden vrijgelaten. We leven enorm mee met hen en hun families.

Inmiddels zien we al twee weken genadeloze bombardementen van het Israëlische leger op Gaza. Het leed van ook hier zoveel onschuldige burgers is hartverscheurend. De Nederlandse

SP-Kamerlid **Sandra Beckerman** heeft een initiatiefnota op tafel gelegd om campings en de aangrenzende natuur te beschermen tegen 'roof-investeerders'. Campings, is dat het nieuwste strijdtoneel van de SP? Nee, deze strijd is al tientallen jaren gaande. 'Van wie is dit land eigenlijk?'

Red de camping

Bizarre huurverhogingen, eindeloze pesterijen, angst en verdriet, koppelverkoop, bedreiging en intimidatie. Zo opende de Tribune in augustus 1999 een artikel met de veelzeggende kop: De Campingoorlog. Heuse wildwest-taferelen speelden zich rondom zogenaamde langkampeerders af die hun geliefde plekje bedreigd zagen worden door eigenaren en hun 'hulptroepen' die daar veel liever luxe chalets zouden zien staan. Want die brachten veel meer op. Toenmalig SP-Kamerlid Remi Poppe kaartte het regelmatig aan. Maar het kabinet deed niks.

Inmiddels wordt het 'verroompottisering' genoemd – vrij naar de vakantieparkketen Roompot: grote spelers – vaak in handen van buitenlandse investeringsfondsen – kopen mooie campings op om ze te 'herstructureren' tot chaletparken waar een plekje voor de zittende kampeerders met vaste plaatsen onbetaalbaar zal zijn. Kortom: een kwarteeuw later is er eigenlijk niks veranderd en gaat de campingoorlog nog steeds gewoon door. Okay, halve krimi's zoals toen lijken zich er niet meer af te spelen op en rondom de campings. 'Het gaat nu subtieler', zegt Sandra Beckerman, 'maar dat betekent niet dat het minder erg is. Integendeel.'

KLASSENSTRIJD

In het lijvige verhalenboek, dat ze samen met haar initiatiefnota 'Red de camping' onlangs presenteerde, staan honderden verhalen van gedupeerden. Van mensen die hun plek waar ze

tot rust konden komen afgepakt zagen worden – of die dat boven het hoofd hangt, van sommigen die daarbij tienduizenden, soms wel honderduizend euro verloren, schrijnende verhalen over verdriet en machteloosheid. En woede. Beckerman: 'Het ergste vind ik de verhalen van mensen die twee keer gepakt zijn. Dus: hun geliefde campingplek weg én hun woning opgekocht door een belegger. Het idee dat dit in Nederland allemaal kán...tijdens de talloze gesprekken die ik met deze mensen voerde heb ik me vaak afgevraagd: Van wie is dit land eigenlijk?'

Ze wil maar zeggen: dit is een fundamenteel probleem dat wel wat meer behelst dan wat recreatie, vrije tijd en vakantie. 'Deze campings zijn gemeenschappen in het klein waar mensen voor elkaar zorgen en tot rust kunnen komen. En ik heb gemerkt: deze mensen zijn bereid om daarvoor te strijden. Ik noem het: klassenstrijd op de camping.'

In de initiatiefnota, die Beckerman samen met recreanten opstelde, staat een aantal concrete stappen die gezet moeten worden. Zoals: de opkoop door roofinvesteerders stoppen, recreanten met een vaste standplaats beschermen en de omgeving en natuur beschermen. Daartoe moet een hele reeks rechten en beschermingsmaatregelen wettelijk vastgelegd worden, aldus de nota. De initiatiefnota van de SP zal in de Tweede Kamer worden besproken. De SP roept, samen met recreanten en recreantenorganisaties, politieke partijen op om het voorstel te steunen, zodat recreanten niet hoeven te wijken voor de rijken.

Lees de initiatiefnota en het verhalenboek via sp.nl/reddecamping

Mieke Gusinu-Meijdam (70)

is moeder van twee kinderen en oma van drie kleinkinderen, werkte onder andere in een wasserij, als kok en als administratief medewerkster, woont in Brummen en heeft twee katten en een hond. En meestal twee tot vier zwervkittens om te socialiseren.

Je hebt een groot hart voor verwaarloosde huisdieren heb ik begrepen. Hoe uit zich dat?

'Mijn man komt uit Sardinië, Italië, en ik heb daar vandaan jarenlang als vluchtbegeleidster zwervhonden meegenomen voor een Duitse vereniging en gezorgd dat ze een goed thuis vonden. In totaal wel 400 tot 500 honden die zo een beter leven kregen. Ik doe dat nu niet meer: honden gaan nu met transportbusjes naar Duitsland. Maar ook in Nederland is de nood hoog, er zijn hier veel zwervkatten en ik vang nu kittens op via de Stichting Zwervkatten Nederland en zorg dat ook zij goed terechtkomen.'

Je zet je vast ook in voor je medemensen, anders was je niet bij de SP gekomen. Hoe ging dat?

'Brummen ligt dicht bij Zutphen en daar maakte het Gelre ziekenhuis bekend dat het afdelingen ging sluiten, puur om financiële redenen. Iedereen in de regio baalt daar verschrikkelijk van en moppert, maar doet er niets tegen. Ik wilde wel wat doen met mijn boosheid en kwam bij de winkel SP'ers tegen die actiefolders voor behoud van het ziekenhuis uitdeelden. Ik raakte in gesprek en ging meedoen met de actie. Dat was een warm bad: ik had altijd al politieke interesse en kreeg bij de SP al snel het gevoel dat eindelijk het kwartje gevallen was, dat ik hier thuis hoor. We zijn nu in Brummen een afdeling in oprichting. Het zou mooi zijn als we in 2026 aan de raadsverkiezingen kunnen meedoen. Dat is hard nodig.'

'Je moet niet mopperen, maar wat doen!'

1984

INTERNATIONALE
ACTIE

Bij het partijpand aan de Vijverhofstraat in Rotterdam worden goederen ingeladen voor de stakende mijnwerkers in Engeland.

In de jaren tachtig was de kleine SP in staat om grote acties te organiseren, met de mensen in de buurt en op het werk. Dit lokale activisme bracht mensen samen in de strijd voor een fatsoenlijke woning, veilig werk, goede gezondheid of een gezond milieu. Maar socialisme was meer dan alleen lokaal actie voeren; de SP'ers wilden strijden voor fundamentele veranderingen. In 1984 startte de grootste actie die de SP ooit heeft gevoerd: een solidariteitsactie met de stakende mijnwerkers in Engeland. Met deze actie wist de partij het lokale activisme te verbinden met de internationale politiek: de strijd tegen Margaret Thatcher.

GEKOOKTE HAM

In 1984 kwamen alle afdelingen in de actiestand en gingen de leden overal langs de deuren. Ze haalden daarbij veel geld, voedsel en goederen op voor de stakende mijnwerkers in Engeland. Binnen een jaar konden meer dan 300.000 stuks voedsel naar de Engelse families worden gestuurd. Dit varieerde van vers rundvlees en gekookte ham tot aan maaltijdsoepen en spinazie à la crème, tot kaas en aardappelen. Meer dan 100.000 kilo kleding werd naar Engeland gestuurd en met Kerstmis kregen 5.000 kinderen een speciaal kerstcadeau. Ook werd geld ingezameld voor het transport en de bezorging.

Het is ongekend wat alle partijgenoten van toen voor elkaar hebben gekregen, onder leiding van Daan Monjé, destijds de algemeen secretaris en de grote organisator van de partij. Toch is het ook vreemd, dat een politieke partij voedsel en kleding en geld moet inzamelen voor mensen in Groot-Brittannië, dat toch bepaald geen ontwikkelingsland was. Opmerkelijk is ook dat de acties van de SP tegenwerking kregen van de Engelse regering, de partij moest zelfs advocaten meesturen om te voorkomen dat de goederen bij de grens in beslag zouden worden genomen. In Engeland was in die jaren dan ook iets bijzonders aan de hand.

ALLEEN MAAR INDIVIDUEN

'There's no such thing as society.' Dit was een uitspraak van Margaret Thatcher, die van 1979 tot 1990 premier van Engeland was. De samenleving, die bestaat helemaal niet, er zijn alleen maar individuen, aldus Thatcher. Met haar kwam in Engeland het neoliberalisme aan de macht, het geloof dat als mensen vooral aan zichzelf denken, dit het beste zou zijn voor ons allemaal. Een denken dat ook in ons land voet aan de grond had gekregen met het eerste kabinet van Ruud Lubbers in 1982. De SP onderkende dit gevaar en SP'ers waren dan ook bereid om hier iets tegen te doen, door de Britse mijnwerkers te steunen.

De neoliberalen rondom Thatcher zagen in de

communistische landen in het oosten van Europa een groot gevaar. Toch waren zij bereid om goedkope kolen te halen uit Polen, dat destijds in het communistische Oostblok lag. Daardoor kon de regering de kolenmijnen in Engeland sluiten. Niet alleen financieel, maar ook politiek was dat voordelig, want mijnwerkers hadden zich verenigd in machtige vakbonden en die macht wilde Thatcher breken. In maart werd een mijnwerkersstaking uitgeroepen. De Britse regering liet daarop beslag leggen op de stakingskassen, zodat de stakers niet meer bij hun eigen gespaarde geld konden.

De SP besloot drie mijnen te 'adopter' en ervoor te zorgen dat de families van de mijnwerkers het nodige voedsel en ook kleding konden krijgen. De actie werd breed uitgemeten in de eigen media, zoals de Tribune, maar kreeg ook aandacht in de nationale en zelfs de internationale pers. Meer dan 100.000 mensen in ons land, die door de SP'ers werden benaderd, waren bereid om mee te doen aan deze actie. Mede daardoor konden de mijnwerkers hun staking volhouden, tot maart 1985. Een jaar lang was er gestaakt en waren er ook successen behaald, maar Thatcher zou toch winnen: de mijnen zouden sluiten.

Pleisters plakken helpt niet, posters plakken wel!

Een stem op de SP is de beste garantie op een sociaal Nederland. Pleisters plakken helpt niet. SP stemmen wel! Terwijl grote bedrijven enorme winsten maken, betalen wij steeds meer voor boodschappen, energie en wonen. Door jarenlang pleisters plakken, zijn problemen niet opgelost. We zijn een van de rijkste landen ter wereld, dus goede zorg, een betaalbare woning en lagere kosten voor het dagelijks leven zijn mogelijk. Laten we daar nu samen voor kiezen.

Help je mee door onze campagneposter te verspreiden? Download de posters via sp.nl/pleisters

